

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กองสวัสดิการสังคม เทศบาลตำบลหนองปล่อง

ที่ บร ๕๓๒๐๕/-

วันที่ ๗ มกราคม ๒๕๖๕

เรื่อง การจัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

เรียน ปลัดเทศบาล / นายกเทศมนตรีตำบลหนองปล่อง

เรื่องเดิม

ตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้จัดทำโครงการประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Performance Assessment : LPA) โดยจัดให้มีการประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง จำนวน ๕ ด้าน ประกอบด้วย ด้านการบริหารจัดการ ด้านบริหารงานบุคคลและกิจการสภา ด้านการบริหารงานการเงินการคลัง ด้านการบริการสาธารณะ และด้านธรรมาภิบาลนั้น

ข้อเท็จจริง

ด้านการบริการสาธารณะ หมวดที่ ๔ ด้านศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา และภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งแต่ละท้องถิ่นต้องมีการจัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นไม่น้อยกว่า ๕ ด้าน และมีการเผยแพร่อย่างน้อย ๑ ช่องทาง

กองสวัสดิการสังคม จึงได้จัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งประกอบไปด้วยชื่อภูมิปัญญา เจ้าของภูมิปัญญา ตลอดจนสถานที่ดำเนินการและสามารถติดต่อกับเจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่นได้

ระเบียบ

ข้อพิจารณา / เสนอแนะ

เห็นควรเสนอผู้บริหาร เพื่อโปรดพิจารณาการจัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ของเทศบาลตำบลหนองปล่อง ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(ลงชื่อ).....

(นางสาวอารีรัตน์ เข็มบุบผา)

นักพัฒนาชุมชนชำนาญการ รักษาการแทน

ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคม

/ความเห็น...

ความเห็นของปลัดเทศบาล..... 1. เห็นควรจัดให้มีฐานหรืออุปกรณ์ระงับการจอดผิด

(ลงชื่อ).....

(นายสุระปรีชา รัตน์รุ่งโรจน์)
ปลัดเทศบาลตำบลหนองปล่อง

ความเห็นของรองนายกเทศมนตรี..... ทนาย

(ลงชื่อ).....

(นายชูชีพ ตุ่นวงษา)
รองนายกเทศมนตรีตำบลหนองปล่อง

ความเห็นของนายกเทศมนตรี..... ทนาย

(ลงชื่อ).....

(นายถนอม แก้วแจ่มจันทร์)
นายกเทศมนตรีตำบลหนองปล่อง

ฐานข้อมูล

ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น
ในเขตพื้นที่ เทศบาลตำบลหนองปล่อง

จัดทำโดย

กองสวัสดิการสังคม เทศบาลตำบลหนองปล่อง

อำเภอชำนิ จังหวัดบุรีรัมย์

บทนำ

ครุภูมิปัญญาไทยหรือที่ยกย่องกันว่าปราชญ์ชาวบ้าน มีความหลากหลายมากมายตามความถนัดและความสามารถของแต่ละคน ซึ่งมีองค์ความรู้ที่มีการหล่อหลอม ซึมซับ บ่มเพาะ คั้นคว่ำ ทดลองโดยใช้วิถีชีวิตของตนเองเป็นห้องทดลองขนาดใหญ่ เพื่อทดสอบความถูกต้องแล้วคิดสรรกลั่นกรองสิ่งที่มีคุณค่าแก่ชีวิต แก่แผ่นดิน ถวายทอดให้ผู้อื่น ได้สืบสานทั้งที่เป็นมรดกและทั้งที่เป็นสมบัติทางปัญญา ดังนั้น ประสบการณ์ความคิดและวิถีการดำรงชีวิตของครุภูมิปัญญาไทยแต่ละท่านล้วนเป็นขุมทรัพย์ทางปัญญาที่สำคัญของแผ่นดิน

เทศบาลตำบลหนองปล่อง ได้เล็งเห็นความสำคัญของการจัดทำฐานข้อมูลทะเบียนปราชญ์ชาวบ้านไว้ เพื่อความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูล เพื่อเป็นการยกย่องเชิดชูเกียรติและเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจ จึงได้จัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้านในเขตพื้นที่รับผิดชอบของเทศบาลตำบลหนองปล่องขึ้น โดยหวังว่าจะเป็นประโยชน์ไม่มากนักน้อย

กองสวัสดิการสังคม
เทศบาลตำบลหนองปล่อง

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสืบสานและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญและมีประโยชน์ไว้ไม่ให้สูญหายจากชุมชน
2. เพื่อให้ผู้รับการถ่ายทอดตระหนักถึงความสำคัญของภูมิปัญญาในท้องถิ่นของตนเอง อันจะนำไปสู่การอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญานั้นๆ ต่อไป

ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ในปัจจุบันเมืองไทยเราได้กลายเป็นประเทศเปิดที่รับเอาความรู้และเทคโนโลยีของต่างชาติเข้ามาอย่างมากมาย ทำให้ไทยกลายเป็นประเทศที่มีความเจริญทางด้านเทคโนโลยี จากผลของการรับเอาวัฒนธรรมของชาติอื่นมานี้เอง ทำให้ประเทศของเรา ชุมชนของเรานี้ก็ถึงความสำคัญของภูมิปัญญาชาวบ้าน และเทคโนโลยีในท้องถิ่นอันดี ที่เคยสืบทอดกันมาช้านาน ปัจจุบันวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมของไทยเราส่วนมากจะยังคงปฏิบัติสืบทอดกันมาตามขนบหรือ ตามท้องถิ่นห่างไกล ซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญที่ยังคงมีการสืบทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน และเทคโนโลยีในท้องถิ่นอยู่ ดังนั้นการศึกษาภูมิปัญญาชาวบ้านของเราจึงเป็นการดำรงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของท้องถิ่นเหล่านั้นได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังเป็นการเผยแพร่ภูมิปัญญาในท้องถิ่นให้แก่ผู้ที่สนใจได้รับทราบ และร่วมภูมิใจกับบุคคลในท้องถิ่นด้วย

ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นและดำรงอยู่กับสังคมมนุษย์มาช้านานเป็นการดำรงในชีวิตที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติของแต่ละท้องถิ่นโดยมีการปรับสภาพการดำเนินชีวิตให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมธรรมชาติตามกาลเวลา (ประเวศ วะศรี, ๒๕๓๖)

ความหมายของภูมิปัญญา

ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นคำที่มีความหมายเช่นเดียวกับคำว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย เป็นองค์ความรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ซึ่งได้รับการถ่ายทอดจากผู้รู้หรือผู้มีประสบการณ์ ซึ่งเรียกว่าปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่น ซึ่งมีผู้ให้คำจำกัดความของภูมิปัญญาท้องถิ่นในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

๑. กรมวิชาการ (๒๕๓๘) ให้ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่นว่า คือ ความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ในชีวิตของ คนเราผ่านกระบวนการศึกษา สังเกตวิเคราะห์จนเกิดปัญญาและตกผลึกมาเป็นองค์ความรู้ที่ประกอบกันขึ้นมา จากความรู้เฉพาะหลายเรื่องความรู้ดังกล่าวไม่ได้แยกย่อยออกมาให้เห็นเป็นศาสตร์เฉพาะสาขาวิชาการต่างๆ อาจกล่าวว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นจัดเป็นพื้นฐานขององค์ความรู้สมัยใหม่ที่จะช่วยในการเรียนรู้ การแก้ปัญหา การจัดการและการปรับตัวในการดำเนินชีวิตของคนเรา

๒. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (ม.ป.ป.) กล่าวถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยว่า เป็นองค์ความรู้ความสามารถและทักษะของคนไทยที่เกิดจากสั่งสมประสบการณ์ที่ผ่านกระบวนการเลือกสรร เรียนรู้ ปรับแต่ง และถ่ายทอดสืบทอดกันมา เพื่อใช้แก้ปัญหาและพัฒนาวิถีชีวิตของคนไทยให้สมดุลกับสภาพแวดล้อมและเหมาะสมกับยุคสมัย

๓. สามารถ จันทร์สุรีย์ (๒๕๓๖) กล่าวว่าภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดได้เองที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหาทั้งกว้าง ทั้งลึก ที่ชาวบ้านสามารถคิดเอง ทำเองโดยอาศัยศักยภาพที่มีอยู่แก้ปัญหา การ ดำเนินวิถีชีวิตในท้องถิ่นอย่างสมสมัย

จากความหมายดังกล่าว อาจสรุปว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง องค์ความรู้ หรือสิ่งที่สั่งสมกันมาตั้งแต่อดีต ซึ่งเป็นประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่นซึ่งได้ผ่านการคิดค้นและปรับปรุง

เปลี่ยนแปลงจนได้แนวทางที่เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพสังคมเป็นที่ยอมรับนับถือจากบุคคลทั่วไป ถือเป็นแบบอย่างในการดำรงชีวิตที่ถ่ายทอดสืบต่อกันมา

ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดค้นขึ้น แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขพัฒนาแก้ปัญหา เป็นทั้งสติปัญญาและองค์ความรู้ทั้งหมดของชาวบ้าน ดังนั้น จึงมีความครอบคลุมเนื้อหาสาระและแนวทางดำเนินชีวิตในวงกว้าง ภูมิปัญญาท้องถิ่นประกอบไปด้วยองค์ความรู้ในหลายวิชา ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (๒๕๔๑) ได้จำแนกไว้รวม ๑๐ สาขา คือ

๑. สาขาเกษตรกรรม หมายถึง ความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้ทักษะ และเทคนิคด้านการเกษตรกับเทคโนโลยี โดยการพัฒนาบนพื้นฐานคุณค่าดั้งเดิม ซึ่งคนสามารถพึ่งพาตนเองในสภาวะการณ์ต่าง ๆ ได้ เช่น การทำการเกษตรแบบผสมผสาน การแก้ปัญหา การเกษตร เป็นต้น

๒. สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม (ด้านการผลิตและการบริโภค) หมายถึง การรู้จักประยุกต์ใช้เทคโนโลยี สมัยใหม่ในการแปรรูปผลผลิตเพื่อชะลอการเน่าเข้าตลาด เพื่อแก้ปัญหาด้านการบริโภคอย่างปลอดภัย ประหยัดและเป็นธรรมอันเป็นกระบวนการให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถพึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจได้ตลอดทั้งการผลิตและการจัดจำหน่ายผลผลิตทางหัตถกรรม เช่น การรวมกลุ่มของกลุ่มโรงงานยางพารา กลุ่มหัตถกรรม และอื่น ๆ เป็นต้น

๓. สาขาการแพทย์ไทย หมายถึง ความสามารถในการจัดการป้องกันและรักษาสุขภาพของคนในชุมชนได้ โดย เน้นให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองทางด้านสุขภาพและอนามัยได้

๔. สาขาจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความสามารถเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งอนุรักษ์ การพัฒนา และใช้ประโยชน์จากคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

๕. สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการค้าสะสมและการบริการกองทุน และธุรกิจชุมชน ทั้งที่เป็นเงินตราและโภคทรัพย์เพื่อเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชน

๖. สาขาสวัสดิการ หมายถึง ความสามารถในการจัดสวัสดิการในการประกันคุณภาพชีวิตของคนให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

๗. สาขาศิลปกรรม หมายถึง ความสามารถในการผลิตผลงานทางด้านศิลปะ สาขาต่าง ๆ เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม วรรณกรรม ทัศนศิลป์ คีตศิลป์ เป็นต้น

๘. สาขาจัดการ หมายถึง ความสามารถในการบริหารการจัดการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ทั้งขององค์กรชุมชน องค์กรทางสังคมอื่น ๆ ในสังคมไทย เช่น การจัดการองค์กรของกลุ่มแม่บ้านระบบผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชน เป็นต้น กรณีของการจัดการศึกษาเรียนรู้ นับได้ว่าเป็นภูมิปัญญาสาขาการจัดการที่มีความสำคัญ เพราะการจัดการศึกษาเรียนรู้ดี หมายถึงกระบวนการเรียนรู้พัฒนาและถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาไทยที่มีประสิทธิภาพ

๙. สาขาภาษาและวรรณกรรม หมายถึง ความสามารถผลิตผลงานเกี่ยวกับด้านภาษา ทั้งภาษาถิ่น ภาษาโบราณ ภาษาไทย และการใช้ภาษา ตลอดทั้งด้านวรรณกรรมทุกประเภท

๑๐. สาขาศาสนาและประเพณี หมายถึง ความสามารถประยุกต์และปรับใช้หลักธรรมคำสอนทางศาสนาเชื้อ และประเพณีดั้งเดิมที่มีคุณค่าให้เหมาะสมต่อการประพฤติปฏิบัติให้บังเกิดผลดีต่อบุคคลและสิ่งแวดล้อม เช่น การถ่ายทอดหลักศาสนา การบวชป่า การประยุกต์ ประเพณี บุญประเพณีข้าว เป็นต้น

ฐานข้อมูลเกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น
ข้อมูลเกี่ยวกับศาสนสถาน

ลำดับที่	ชื่อ	หมู่ที่	ชื่อเจ้าอาวาส (ปัจจุบัน)	จำนวน พระสงฆ์	จำนวน สามเณร
๑	วัดหนองปล่อง	๓	พระอธิการสมจิตร มุติโต	๓	-
๒	วัดปราสาทนาราม	๘	พระอธิการประสิทธิ์ ชันติสาโร	๑๐	-
๓	วัดตาเหล็ง	๔	พระครูวิฑูร ธรรมาภิรม	๖	-
๔	วัดสำโรงสามัคคีธรรม	๕	พระชัยชนะ จันทวังโส	๕	-
๕	วัดพุทธบูชา ป่าโคกปราสาท	๒	พระครูปลัดวิชาญ ธรรมะโชโต	๘	-

ข้อมูลปฏิทินกิจกรรมประจำปี วันสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และกิจกรรมด้านวัฒนธรรม

วัน/เดือน/ปี ที่จัดกิจกรรม (โปรดระบุให้ ชัดเจน)	ชื่อกิจกรรม/ งานประเพณี	สถานที่จัดกิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม (โปรดระบุความเป็นมา/ ความสำคัญอย่างย่อและกิจกรรม)	บุคคล/หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ (โปรดระบุให้ชัดเจน)	หมายเหตุ
๑ ม.ค.	งานทำบุญขึ้นปีใหม่	วัดต่างๆในพื้นที่ตำบล	เลี้ยงพระ ฟังธรรม ทำบุญ ตักบาตร ข้าวสาร อาหารแห้ง	กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/ คณะกรรมการหมู่บ้าน/ ประชาชน	
มี.ค.	วันมาฆบูชา	วัดต่างๆในพื้นที่ตำบล	ทำบุญตักบาตร ปฏิบัติธรรม ฟังธรรม บำเพ็ญ ประโยชน์ เวียนเทียน	กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/ คณะกรรมการหมู่บ้าน/ ประชาชน/โรงเรียน/ศพด.	
๑๓ - ๑๖ เม.ย.	ประเพณีสงกรานต์	วัดต่างๆในพื้นที่ตำบล	ทำบุญตักบาตร, พิธีสงฆ์, รดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ, ก่อพระ เจดีย์ทราย	กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/ คณะกรรมการหมู่บ้าน/ ประชาชน	
มิ.ย.	ประเพณีวิสาขบูชา	วัดต่างๆในพื้นที่ตำบล	ทำบุญตักบาตร ปฏิบัติธรรม ฟังธรรม บำเพ็ญ ประโยชน์ เวียนเทียน	กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/ คณะกรรมการหมู่บ้าน/ ประชาชน/โรงเรียน/ศพด.	
ก.ค.	ประเพณีอาสาหุงหา, ประเพณีวันเข้าพรรษา	วัดต่างๆในพื้นที่ตำบล	ทำบุญตักบาตร ปฏิบัติธรรม ฟังธรรม บำเพ็ญ ประโยชน์ เวียนเทียน	กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/ คณะกรรมการหมู่บ้าน/ ประชาชน/โรงเรียน/ศพด.	
๑๒ ส.ค.	วันแม่แห่งชาติ	เทศบาลตำบลหนองปล่อง/ อำเภอ/โรงเรียน /ศพด.	จัดกิจกรรมเฉลิมพระชนมพรรษา และร่วมพิธี ณ ที่ว่า การอำเภอ /โรงเรียน	เทศบาลตำบลหนองปล่อง/ อำเภอ /โรงเรียน	

วัน/เดือน/ปี ที่จัดกิจกรรม (โปรดระบุให้ ชัดเจน)	ชื่อกิจกรรม/ งานประเพณี	สถานที่จัดกิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม (โปรดระบุความเป็นมา/ ความสำคัญอย่างย่อและกิจกรรม)	บุคคล/หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ (โปรดระบุให้ชัดเจน)	หมายเหตุ
ต.ค.	ประเพณีออกพรรษา	วัดต่างๆในพื้นที่ตำบล	ทำบุญตักบาตร ปฏิบัติธรรม ฟังธรรม บำเพ็ญ ประโยชน์	กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/ คณะกรรมการหมู่บ้าน/ ประชาชน	
พ.ย.	ประเพณีลอยกระทง	วัดต่างๆในพื้นที่ตำบล	จัดกิจกรรมลอยกระทง	กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/ คณะกรรมการหมู่บ้าน/ ประชาชน	
๕ ธ.ค.	วันพ่อแห่งชาติ	เทศบาลตำบลหนองปล่อง/ อำเภอลำ	จัดกิจกรรมเฉลิมพระชนมพรรษา และร่วมพิธี ณ ที่ว่า การอำเภอลำ	เทศบาลตำบลหนองปล่อง /อำเภอลำ	

ข้อมูลเกี่ยวกับศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี

ลำดับ ที่	ประเพณี/วัฒนธรรม	ประวัติความเป็นมา	ระยะเวลา	สถานที่ปฏิบัติ
๑	วันมาฆบูชา	วันมาฆบูชา เป็นสำคัญวันหนึ่งของพระพุทธศาสนา เป็นที่รู้จักกันว่าเป็นวันเกิดพระธรรม ถือว่าเป็นวันที่พระพุทธเจ้า ได้ประกาศหลักธรรมคำสอนของพระองค์ เพื่อให้พระอรหันต์ทั้งหลาย ที่มาประชุมพร้อมกันในวันนั้น นำไปเผยแผ่	ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๓	- ศาสนาสถาน ในพื้นที่
๒	ประเพณีวันสงกรานต์	ประเพณีสงกรานต์ ถือเป็นประเพณีวันขึ้นปีใหม่ไทย ที่ถือปฏิบัติสืบเนื่องกันมาแต่โบราณ เป็นวัฒนธรรมประจำชาติที่งดงาม และฝังลึกเข้าไปในชีวิตของคนไทยมานาน มีการทำบุญตักบาตร สรงน้ำพระ รดน้ำขอพรผู้สูงอายุ ให้อยู่เย็นเป็นสุข และกิจกรรมต่างๆมากมาย	วันที่ ๑๒- ๑๕ เมษายน ของทุกปี	- ครอบครัว ชุมชน หมู่บ้าน ศาสนาสถานใน พื้นที่ ฯ
๓	วันวิสาขบูชา	การบูชาในวันเพ็ญ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือนวิสาขะ หรือเดือน ๖ เนื่องในโอกาสวันคล้ายวัน พระพุทธเจ้า ประสูติ ตรัสรู้ และเสด็จดับขันธปรินิพพานพุทธศาสนิกชนจะบำเพ็ญกุศล ทำบุญตักบาตร บริจาคทาน ปฏิบัติธรรมที่วัด รักษาศีล ไหว้พระ สวดมนต์ ฟังธรรม เวียนเทียน เจริญภาวนา ฯ	ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖	- ศาสนาสถาน ในพื้นที่

ลำดับ ที่	ประเพณี/วัฒนธรรม	ประวัติความเป็นมา	ระยะเวลา	สถานที่ปฏิบัติ
๔	วันอาสาฬหบูชา	การบูชาในวันเพ็ญ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันที่พระพุทธเจ้าทรงประกาศพระพุทธศาสนาเป็นครั้งแรก โดยการแสดงปฐมเทศนาโปรดพระปัญจวัคคีย์ ที่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน จนพระอัญญาโกณฑัญญะ ได้บรรลุธรรม และขอบวชเป็นพระภิกษุรูปแรกในพระพุทธศาสนา จนถือได้ว่า เป็นวันแรกที่มีพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ ครบเป็นองค์พระรัตนตรัย	ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘	- ศาสนาสถาน ในพื้นที่
๕	วันเข้าพรรษา	การเข้าพรรษาเป็นพุทธบัญญัติ ซึ่งพระภิกษุสงฆ์ทุกรูปจะต้องปฏิบัติตาม หมายถึง การอธิฐานอยู่ประจำที่ไม่เที่ยวจาริกไปยังสถานที่ต่างๆ เว้นแต่มีกิจจำเป็นจริงๆ ช่วงจำพรรษาจะอยู่ในช่วงฤดูฝนที่มีกำหนดเป็นระยะเวลา ๓ เดือน มีประเพณีสำคัญที่ขาดไม่ได้เลย คือ ประเพณีหล่อเทียนเข้าพรรษาและประเพณีถวายผ้าอาบน้ำฝน	แรม ๑ ค่ำ เดือน ๘	- ศาสนาสถาน ในพื้นที่
๖	ประเพณีสารทเดือนสิบ	ประเพณีสารทเดือนสิบ มีมาตั้งแต่พุทธกาลคาดว่าเมื่อพระพุทธศาสนาเผยแผร์เข้ามาในนครศรีธรรมราช เป็นการแสดงความกตัญญูตเวทีต่อบรรพบุรุษทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ล่วงลับไปแล้ว และเป็นโอกาสหนึ่งที่ได้รวมญาติพบปะพี่น้องที่อยู่ห่างไกล มีการทำขนมต่างๆ มากมาย เช่น ขนมไข่ปลา ขนมลา ขนกง ก้านบัวฯ เพื่อถวายพระสงฆ์	วันแรม ๑ ค่ำ ถึง แรม ๑๕ เดือน ๑๐	- ศาสนาสถาน ในพื้นที่

ลำดับ ที่	ประเพณี/วัฒนธรรม	ประวัติความเป็นมา	ระยะเวลา	สถานที่ปฏิบัติ
๗	วันออกพรรษา	วันออกพรรษา หมายถึง วันที่พ้นจากข้อกำหนดทางพระวินัยที่ต้องอยู่ประจำที่ หรือในวัดแห่งเดียวตลอด ๓ เดือน พระสงฆ์ได้ทำปวารณา เปิดโอกาสให้เพื่อนพระภิกษุกล่าวตักเตือนเรื่องความประพฤติของตน เพื่อให้เกิดความบริสุทธิ์ ความเคารพนับถือและสามัคคีกัน เมื่อออกพรรษาแล้วจะได้นำความรู้จากหลักธรรมและประสบการณ์ที่ได้รับระหว่างพรรษาไปเผยแผ่แก่ประชาชน พุทธศาสนิกชนจะไปทำบุญทำทาน รักษาศีลและฟังธรรมเป็นกรณีพิเศษ	วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑	- ศาสนาสถาน ในพื้นที่
๘	ประเพณีการทอดกฐิน	การทอดกฐิน คือ การนำผ้ากฐินไปวางไว้ต่อหน้าพระสงฆ์อย่างต่ำ ๕ รูป แล้วให้พระสงฆ์รูปใดรูปหนึ่งที่ได้รับมอบหมายจากคณะสงฆ์ทั้งนั้นเป็นเอกฉันท์ให้เป็นผู้รับกฐินนั้น การทอดกฐินในแต่ละปีกำหนดให้มีการจัดทอดกฐินขึ้นภายใน ๑ เดือน หลังวันออกพรรษา โดยวัดที่จะสามารถรับกฐินได้ ต้องมีพระภิกษุจำพรรษาโดยไม่ขาดพรรษาเลย แต่ละวัดสามารถรับกฐินได้ปีละ ๑ ครั้ง การทอดกฐินนั้น มีหลายประเภทในพื้นที่ตำบลสระแก้วส่วนใหญ่จะเป็นกฐินสามัคคี ที่มีเจ้าภาพร่วมกัน จะมีการตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินการ แล้วมีหนังสือบอกบุญไปยังผู้อื่นด้วย	แรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ถึง กลางเดือน ๑๒	- ศาสนาสถาน ในพื้นที่

ลำดับที่	ประเพณี/วัฒนธรรม	ประวัติความเป็นมา	ระยะเวลา	สถานที่ปฏิบัติ
๙	ประเพณีลอยกระทง	ลอยกระทง เป็นประเพณีที่สำคัญ ได้สืบทอดกันมาตั้งแต่โบราณ โดยมีความเชื่อหลายประการ เช่น แสดงความสำนึกถึงบุญคุณของแม่น้ำที่เราได้อาศัยน้ำกินน้ำใช้ การขอขมาต่อพระแม่คงคาที่ได้ทิ้งสิ่งปฏิกูลต่างๆ ลงไปในน้ำ การสะเดาะเคราะห์ และสิ่งไม่ดีต่างๆ ให้ลอยตามแม่น้ำไปกับกระทง และยังเป็น การส่งเสริมการท่องเที่ยวอีกด้วย	วันเพ็ญ(ขึ้น๑๕ค่ำ) เดือน ๑๒	ในพื้นที่ตำบล และใกล้เคียง
๑๐	วันธรรมสวนะ	“วันธรรมสวนะ” เรียกชื่ออีกอย่างหนึ่งว่า “วันพระ” หมายถึงการฟังธรรมของชาวไทยพุทธ เมื่อถึงวันธรรมสวนะ คือ วันขึ้น ๘ ค่ำ แรม ๘ ค่ำ และ วันขึ้น ๑๕ ค่ำ แรม ๑๕ ค่ำ พุทธศาสนิกชนจะเตรียมอาหาร ผลไม้ เครื่องสักการะไปวัดเพื่อถวายแด่พระภิกษุสงฆ์ รวมทั้งรักษาศีล เจริญจิตภาวนาและฟังธรรมเทศนา	ทุกวันธรรมสวนะ	- ศาสนาสถาน ในพื้นที่
๑๑	ประเพณีการบวชนาค	ตามประเพณีชายไทย อายุ ๒๐ ปี บริบูรณ์ จะต้องบวชทดแทนบุญคุณพ่อแม่ การบวชสมัยก่อนต้องบวชกัน ๑ พรรษาปัจจุบันระยะเวลาอาจจะน้อย เช่น ๗ วัน ๑๕ วัน ๓๐ วัน การบวชถือได้ว่า ผู้บวชจะได้ศึกษาถึงหลักธรรม คำสอนของพระพุทธเจ้าเพื่อจะนำไปปฏิบัติอย่างเคร่งครัด มีความอดทนอดกลั้น และเข้าใจโลกธรรม	มีการดูฤกษ์ยาม วันดี ได้ตลอดทั้งปี	- ศาสนาสถาน ในพื้นที่

ลำดับที่	ประเพณี/วัฒนธรรม	ประวัติความเป็นมา	ระยะเวลา	สถานที่ปฏิบัติ
๑๒	พิธีกรรมเกี่ยวกับการแต่งงาน	พิธีกรรมเกี่ยวกับการแต่งงาน สมัยโบราณมีขั้นตอนต่างๆ หลายขั้นตอน เริ่มจากการเกี่ยวพาราสี การทาบทาม การสู่ขอ และการแต่งงาน เมื่อขบวนเจ้าบ่าวไปถึงบ้านเจ้าสาวมักจะถูกปิดทางไม่ให้เข้าไป ต้องมีการจ่ายค่าผ่านทาง ญาติเจ้าสาวจะจูงมือเจ้าบ่าวไปในห้องประกอบพิธี เมื่อได้มีการตรวจสอบสินสอดทองหมั้นเรียบร้อยแล้ว จึงประกอบพิธีสงฆ์ ถวายภัตตาหาร แล้วมีพิธีกราบหมอน เจ้าบ่าวมอบของขวัญให้เจ้าสาว เป็นอันเสร็จพิธีและมีการเลี้ยงแขก ตกค่ำจะมีพิธีห้องหอให้คู่บ่าวสาว เรียกว่า “การเรียงสาดเรียงหมอน”	มีการดูฤกษ์ยามวันดี ได้ตลอดทั้งปี	ส่วนใหญ่จะจัดบ้านเจ้าสาวหรือสถานที่ต่างๆ ตามความสะดวก

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นและปราชญ์ชาวบ้าน

ด้านเกษตรกรรม

ที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑	การเกษตรผสมผสาน	นายสนอง ทิพย์อักษร	๔๖ ม. ๓ ต.หนองปล่อง
๒	การเกษตรผสมผสาน	นายกลม พวงมาลัย	๒๙ ม. ๔ ต.หนองปล่อง
๓	การเกษตรผสมผสาน	นายเปลื้อง สิ้นชัยยา	๔๓ ม. ๖ ต.หนองปล่อง
๔	การเกษตรผสมผสาน	นายบุญเกิด บุญรอดดวง	๒๒ ม.๙ ต.หนองปล่อง

ด้านการแพทย์

ที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑	พืชสมุนไพร	นายปิ่น หาญสุวรรณ	๒๕ ม. ๗ ต.หนองปล่อง
๒	นวดแผนไทย , สปา	น.ส.พรณิชนันท์ บุรีแสง	๑๐ ม. ๑๐ ต.หนองปล่อง

ด้านศิลปกรรม

ที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑	การหล่อ , การปั้น	นางภนิดา เกื้อกระโทก	๙๕ ม. ๗ ต.หนองปล่อง

ด้านอาหารและเครื่องดื่ม

ที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑	การทำหมี่มัดตอก	นางอำพร หลอดทอง	๖๖ ม. ๘ ต.หนองปล่อง
๒	การทำขนมฝักบัวใบเตย	นางบุญสืบ อำนวนศรี	๙ ม. ๑๐ ต.หนองปล่อง
๓	การทำมะพร้าวเผา	นายถวิล สิมรัมย์	๑ ม. ๑๐ ต.หนองปล่อง

ด้านหัตถกรรม สิ่งประดิษฐ์

ที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑	การทำหมอนปักทอง	นางศรีรุ่ง คิริสวัสดิ์	๕๕ ม. ๘ ต.หนองปล่อง
๒	การทอผ้า	นางยุพิน สงกุล	๑๐๕ ม. ๑ ต.หนองปล่อง
๓	การทอเสื่อกก	นางจุฑามาศ แมลงผึ้ง	๕๑ ม. ๓ ต.หนองปล่อง
๔	การทำบายศรี	นางสมพอง เจริญสุข	๓๔ ม. ๗ ต.หนองปล่อง
๕	การทำไม้กวาดทางมะพร้าว	นายเย็น เส้าสอด	๙ ม. ๘ ต.หนองปล่อง

ทะเบียนราษฎรชาวบ้าน/ภูมิปัญญาชาวบ้าน

ทะเบียนประชาชนชาวบ้าน/ภูมิปัญญาชาวบ้าน

ภูมิปัญญาชาวบ้าน นายเย็น เส้าโสด

ชื่อแหล่งเรียนรู้ ไม้กวาดทางมะพร้าว

ที่อยู่ บ้านเลขที่ ๙ หมู่ที่ ๘ ตำบลหนองปล่อง อำเภอขำนิ จังหวัดบุรีรัมย์

ข้อมูลรายละเอียดแหล่งเรียนรู้

๑. เป็นผู้มีความชำนาญด้านการทำไม้กวาดทางมะพร้าว

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. เพื่อส่งเสริมการใช้วัตถุดิบในพื้นที่ให้เกิดประโยชน์
๒. เพื่อให้ประชาชนในตำบลมีทางเลือกในการประกอบอาชีพ
๓. เป็นการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัว
๔. เป็นการส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชนภายในตำบลหนองปล่อง

ทะเบียนปราชญ์ชาวบ้าน/ภูมิปัญญาชาวบ้าน

ภูมิปัญญาชาวบ้าน นางจุฑามาศ แมลงผึ้ง

ชื่อแหล่งเรียนรู้ การทอเสื่อกก

ที่อยู่ บ้านเลขที่ ๕๑ หมู่ที่ ๓ ตำบลหนองปล่อง อำเภอลำดวน จังหวัดบุรีรัมย์

ข้อมูลรายละเอียดแหล่งเรียนรู้

๑. เป็นผู้มีความชำนาญด้านการทอเสื่อกก
๒. เป็นวิทยากรพิเศษฝึกสอนกลุ่มส่งเสริมอาชีพของสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอลำดวน

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. เพื่อส่งเสริมการใช้วัสดุดิบในพื้นที่ให้เกิดประโยชน์
๒. เพื่อให้ประชาชนในตำบลมีทางเลือกในการประกอบอาชีพ
๓. เป็นการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัว
๔. เป็นการส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชนภายในตำบลหนองปล่อง

ทะเบียนปราชญ์ชาวบ้าน/ภูมิปัญญาชาวบ้าน

ภูมิปัญญาชาวบ้าน นางอำพร หลอดทอง

ชื่อแหล่งเรียนรู้ การทำหมี่มัดตอก

ที่อยู่ บ้านเลขที่ ๖๖ หมู่ที่ ๘ ตำบลหนองปล่อง อำเภอลำสนธิ จังหวัดบุรีรัมย์

ข้อมูลรายละเอียดแหล่งเรียนรู้

๑. เป็นผู้มีความชำนาญด้านการทำหมี่มัดตอก

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. เพื่อส่งเสริมการใช้วัตถุดิบในพื้นที่ให้เกิดประโยชน์
๒. เพื่อให้ประชาชนในตำบลมีทางเลือกในการประกอบอาชีพ
๓. เป็นการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัว
๔. เป็นการส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชนภายในตำบลหนองปล่อง

ทะเบียนปราชญ์ชาวบ้าน/ภูมิปัญญาชาวบ้าน

ภูมิปัญญาชาวบ้าน การหล่อ,การปั้น

ภูมิปัญญาชาวบ้าน นางภณิตา เกื้อกระโทก

ชื่อแหล่งเรียนรู้ การหล่อ,การปั้น

ที่อยู่ บ้านเลขที่ ๙๕ หมู่ที่ ๗ ตำบลหนองปล่อง อำเภอขำนิ จังหวัดบุรีรัมย์

ข้อมูลรายละเอียดแหล่งเรียนรู้

๑. เป็นผู้มีความชำนาญด้านการหล่อ,การปั้น

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. เพื่อส่งเสริมการใช้วัสดุดิบในพื้นที่ให้เกิดประโยชน์

๒. เพื่อให้ประชาชนในตำบลมีทางเลือกในการประกอบอาชีพ

๓. เป็นการส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชนภายในตำบลหนองปล่อง

ทะเบียนปราชญ์ชาวบ้าน/ภูมิปัญญาชาวบ้าน

ภูมิปัญญาชาวบ้าน การทำบายศรี

ภูมิปัญญาชาวบ้าน นางสมพอง เจริญสุข

ชื่อแหล่งเรียนรู้ การทำบายศรี

ที่อยู่ บ้านเลขที่ ๓๔ หมู่ที่ ๗ ตำบลหนองปล่อง อำเภอลำสนธิ จังหวัดบุรีรัมย์

ข้อมูลรายละเอียดแหล่งเรียนรู้

๑. เป็นผู้มีความชำนาญด้านการทำบายศรี

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. เพื่อส่งเสริมการใช้วัตถุดิบในพื้นที่ให้เกิดประโยชน์

๒. เพื่อให้ประชาชนในตำบลมีทางเลือกในการประกอบอาชีพ

๓. เป็นการส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชนภายในตำบลหนองปล่อง

